

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक २३ नोव्हेंबर २०२२.

अधिसूचना

भारताचे संविधान.

क्रमांक व्यशिअ-२०१६/प्र.क्र.४०५/१६/व्यशि-४.— भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद ३०९ खालील परंतुकान्वये प्रदान करण्यात आलेल्या शक्तींचा वापर करून आणि यासंदर्भात सध्या अस्तित्वात असलेले सर्व विद्यमान नियम, आदेश किंवा अनुदेश यांचे अधिक्रमण करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल याद्वारे महाराष्ट्र शासनाच्या कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामधील शासकीय संस्थेतील किंवा कार्यालयातील, **कार्यालय अधीक्षक, प्रमुख लिपिक, वरिष्ठ लिपिक, गट-क** महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, पदावरील सेवाप्रवेशाचे विनियमन करणारे पुढील नियम करित आहेत :—

१. या नियमांना व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामधील कार्यालय **अधीक्षक, प्रमुख लिपिक, वरिष्ठ लिपिक, गट-क**, महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, (सेवाप्रवेश) नियम, २०२२ असे संबोधण्यात यावे.

२. या नियमांत संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अभिप्रेत नसेल तर,—

(क) “नियुक्ती प्राधिकारी” याचा अर्थ, संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई कार्यालयाच्या अधिनिस्त असलेल्या गट - क पदांच्या संदर्भात असा राहिल: संचालक, महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ कार्यालयाच्या अधिनिस्त असलेल्या गट - क पदांच्या संदर्भात असा राहिल, संबंधित विभागाचा सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण यांच्या अधिनिस्त असलेल्या गट - क पदांच्या संदर्भात व शासन सेवेत संबंधित पदावर उमेदवाराची नियुक्ती करण्यास सक्षम असणारा असा आहे ;

(ख) “पदवी” याचा अर्थ सांविधिक विद्यापीठाची पदवी किंवा शासनाने त्याच्याशी समतुल्य म्हणून घोषित केलेली अन्य कोणतीही अर्हता असा आहे ;

(ग) “संचालनालय” याचा अर्थ, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय असा आहे ;

(घ) “पदोन्नतीसाठीची पात्रता” याचा अर्थ, शासनाच्या सामान्य प्रशासन विभागाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या नियम, शासन निर्णय किंवा आदेशांमध्ये पदोन्नतीसाठी विहित केलेल्या अटी व शर्तीनुसार पदोन्नतीसाठीची पात्रता असा आहे ;

(च) “शासन” याचा अर्थ, महाराष्ट्र शासन असा आहे ;

(छ) “निवड समिती” याचा अर्थ, या सेवाप्रवेश नियमातील पदांवरील सरळसेवा भरतीकरिता उमेदवारांच्या निवडीच्या प्रयोजनार्थ कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग यांचेकडून वेळोवेळी गठीत करण्यात आलेली निवड समिती असा आहे.

३. संचालनालयामधील कार्यालय अधीक्षक, या पदावरील नियुक्ती प्रमुख लिपिक, हे पद धारण करणाऱ्या व या पदावर किमान तीन वर्षे नियमित सेवा पूर्ण केलेल्या व्यक्तींची एकत्रित ज्येष्ठतेच्या आधारे, एकत्रित ज्येष्ठता सूचीनुसार योग्य व्यक्तीच्या पदोन्नतीने करण्यात येईल.

४. संचालनालयामधील प्रमुख लिपिक, या पदावरील नियुक्ती वरिष्ठ लिपिक, हे पद धारण करणाऱ्या व या पदावर किमान तीन वर्षे नियमित सेवा पूर्ण केलेल्या व्यक्तींची एकत्रित ज्येष्ठतेच्या आधारे, एकत्रित ज्येष्ठता सूचीनुसार योग्य व्यक्तीच्या पदोन्नतीने करण्यात येईल.

५. संचालनालयामधील वरिष्ठ लिपिक, या पदावरील नियुक्ती पुढील मार्गाने करण्यात येईल :—

(क) लिपिक-नि-टंकलेखक, हे पद धारण करणाऱ्या व या पदावर किमान तीन वर्षे नियमित सेवा व सेवासातत्य पूर्ण केलेल्या व्यक्तींमधून एकत्रित ज्येष्ठतेच्या आधारे, आणि विभागाने विहित प्रशिक्षण पूर्ण केलेले आणि विभागाने विहित परीक्षा

उत्तीर्ण केलेले किंवा या पदावर बढती मिळण्यापूर्वी विभागाने विहित परीक्षा उत्तीर्ण होण्यापासून सूट देण्यात आलेल्या अशा योग्य व्यक्तीच्या पदोन्नतीने करण्यात येईल ,

किंवा

(ख) निवड समितीद्वारे घेण्यात येणाऱ्या स्पर्धात्मक परीक्षेच्या निकालाच्या आधारे शिफारस करण्यात आलेल्या, जे खालील निकष पूर्ण करणाऱ्या उमेदवारांमधून नामनिर्देशनाद्वारे :—

(एक) वयोमर्यादा,—

(एक) किमान वयोमर्यादा.— पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास एकोणीस वर्षे पूर्ण,

(दोन) कमाल वयोमर्यादा.— पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास मागास संवर्गात समाविष्ट नसलेल्या व्यक्तींसाठी अडतीस वर्ष पूर्ण व मागासवर्गीय व्यक्तींसाठी त्रेचाळीस वर्षे पूर्ण.

(दोन) किमान शैक्षणिक अर्हता,—

(एक) कला किंवा वाणिज्य किंवा विज्ञान किंवा कायदा या कोणत्याही मान्यता प्राप्त सांविधिक विद्यापिठाची पदवी किंवा शासनाने त्याच्याशी समतुल्य म्हणून घोषित केलेली अन्य कोणतीही अर्हता असा आहे;

आणि

(दोन) संगणक टंकलेखन प्रमाणपत्र किंवा मराठी टंकलेखनात किमान ३० शब्द प्रति मिनिट वेगमर्यादेचे आणि इंग्रजी टंकलेखनात किमान ४० शब्द प्रति मिनिट वेगमर्यादेचे शासकीय व्यावसायिक प्रमाणपत्र.

आणि

(तीन) अनुभवाची अर्हता.— उपखंड दोन मध्ये नमूद केलेली किमान शैक्षणिक अर्हता प्राप्त केल्यानंतर कोणत्याही उद्योगात किंवा औद्योगिक उपक्रम किंवा व्यावसायिक संस्था किंवा स्थानिक प्राधिकरण किंवा महामंडळे किंवा शासनाने स्थापन केलेल्या मंडळामध्ये प्रशासन किंवा लेखा विषयक कामाचा किमान तीन वर्षांचा प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव :

परंतु व्यवसाय शिक्षण आणि प्रशिक्षण किंवा तंत्रशिक्षण संस्थांमधील प्रशासकीय कामाचा पुरेसे ज्ञान असलेल्या उमेदवारांना प्राधान्य दिले जाईल :

परंतु शासनाकडून संचालनालयाच्या शिफारशीनुसार अपवादात्मक परिस्थितीमध्ये शैक्षणिक अर्हता किंवा अनुभव किंवा दोन्ही अर्हताधारक उमेदवारांकरिता उच्च वयोमर्यादा पाच वर्षांपर्यंत शिथिलक्षम करता येईल.

६. नियम ५ येथे नमूद केलेल्या पदावर पदोन्नती व नामनिर्देशनाने करावयाच्या नियुक्तीचे प्रमाण ७५ : २५ असे राहिल.

७. नियम ५ मध्ये नमूद केलेल्या पदावर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त केलेल्या व्यक्तीने विभागाने विहित प्रशिक्षण पूर्ण करणे आणि विभागाने विहित परीक्षा उत्तीर्ण करणे अनिवार्य राहिल.

८. या नियमांमध्ये नमूद असले तरी, जर निवड समितीचे असे मत झाल्यास आवश्यक किमान शैक्षणिक अर्हता किंवा अनुभव किंवा दोन्ही मागास प्रवर्गातील व्यक्तींसाठी राखीव असलेल्या रिक्त जागा भरण्यासाठी पुरेशी संख्या असलेले उमेदवार उपलब्ध नाहीत, तर निवड समिती शैक्षणिक अर्हता किंवा अनुभव किंवा दोन्ही शिथिलक्षम करून मागासप्रवर्गातील योग्य उमेदवाराची निवड करू शकतील.

९. या नियमांमध्ये नमूद असले तरी, जर शासनाने असे मत झाल्यास सेवांची आवश्यकता लक्षात घेता त्याबाबतची लेखी कारणे नोंदवून आवश्यक तेथे पदोन्नतीने नियुक्त होण्यासाठी कोणतीही पात्र व्यक्ती उपलब्ध नाही याची खात्री झाल्यानंतर, निवड समितीशी सल्लामसलत करून नियम ६ मधील विहित प्रमाण शिथिल करून नियम ५ मध्ये नमूद केलेल्या पदावर नामनिर्देशनाने नियुक्ती करू शकतील.

१०. नियम ५ मध्ये नमूद केलेल्या पदावर नामनिर्देशनाने नियुक्त झालेली व्यक्ती एक वर्षाच्या कालावधीकरिता परिवीक्षाधीन राहिल. परिवीक्षाधीन कालावधी कमाल एक वर्षापर्यंत वाढविता येईल. संबंधित व्यक्तीने परिवीक्षाधीन कालावधी समाधानकारकरित्या पूर्ण करणे आवश्यक राहिल. संबंधित व्यक्तीने परिवीक्षाधीन कालावधी समाधानकारकरित्या पूर्ण न केल्यास त्यांची सेवा समाप्त करण्यात येईल.

११. (क) नियम ३, ४ किंवा ५ येथे नमूद पदांवर पदोन्नतीने नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, पदोन्नतीपूर्वी हिंदी भाषा परीक्षा व मराठी भाषा परीक्षा या दोन्ही परीक्षांसंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा अगोदरच उत्तीर्ण केलेली असणे अथवा उत्तीर्ण होण्यापासून सूट मिळविलेली असणे आवश्यक राहिल. अन्यथा या पदावर पदोन्नती अनुज्ञेय ठरणार नाही.

(ख) नियम ५ येथे नमूद पदांवर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा या दोन्ही परीक्षांसंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा नियुक्तीपूर्वी उत्तीर्ण केलेल्या नसतील तर, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा नियमात नमूद केलेल्या विहित मुदतीत हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिल. त्याचप्रमाणे विहित मुदतीत हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा उत्तीर्ण न झाल्यास सदर परीक्षा उत्तीर्ण होईपर्यंत वार्षिक वेतनवाढ अनुज्ञेय राहणार नाही. तसेच पुढील पदांवरील पदोन्नती अनुज्ञेय राहणार नाही.

१२. (क) नियम ३, ४ किंवा ५ येथे नमूद पदांवर पदोन्नतीने नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, पदोन्नतीपूर्वी संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्रसंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्र धारण करणे अथवा सदर प्रमाणपत्र धारण करण्यापासून सूट मिळविलेली असणे आवश्यक राहिल. अन्यथा या पदावर पदोन्नती अनुज्ञेय ठरणार नाही.

(ख) नियम ५ येथे नमूद पदांवर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्रसंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, नियुक्तीपूर्वी संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्र धारण केलेले नसल्यास, याबाबतच्या नियमात नमूद केलेल्या विहित मुदतीत सदर प्रमाणपत्र धारण करणे आवश्यक राहिल. त्याचप्रमाणे विहित मुदतीत प्रमाणपत्र धारण न केल्यास, सदर संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्र धारण करेपर्यंत वार्षिक वेतनवाढ अनुज्ञेय राहणार नाही. तसेच पुढील पदांवरील पदोन्नती अनुज्ञेय राहणार नाही.

१३. (क) नियम ५ येथे नमूद पदावर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, महाराष्ट्र नागरी सेवा (लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन) नियम २००५ मधील तरतुदीनुसार व त्याबाबत वेळोवेळी करण्यात येणाऱ्या नियमांनुसार, नियुक्तीच्या वेळी लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन सादर करणे आवश्यक राहिल. तसेच यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित होणारे शासन आदेश लागू राहतील.

(ख) तसेच लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन सादर करताना त्यामध्ये दोन पेक्षा अधिक अपत्ये नियुक्तीच्या वेळेस ह्यात असल्यास संबंधित उमेदवार शासकीय नियुक्तीसाठी अपात्र राहिल.

(ग) शासकीय सेवेत नियुक्ती झाल्यानंतर, नियुक्तीच्यावेळी किंवा त्यानंतर दोन पेक्षा अधिक अपत्ये ह्यात असल्यास संबंधित उमेदवार शासकीय नियुक्तीसाठी अपात्र राहिल.

१४. नियम ३, ४ किंवा ५ मध्ये नमूद केलेल्या पदावर नियुक्त केलेली व्यक्ती संबंधित नियुक्ती प्राधिकरणाच्या अधिकारक्षेत्रात बदलीसाठी पात्र असेल.

१५. शासनाने विहित केलेल्या अटी व शर्ती, शासनाने शासकीय कर्मचाऱ्यांकरिता नियुक्ती नंतरचे वेळोवेळी निर्गमित केलेले अन्य नियम, आदेश किंवा निर्णयदेखील शासकीय कर्मचाऱ्यास लागू राहतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

मनिषा वर्मा,

शासनाच्या प्रधान सचिव.

SKILLS, EMPLOYMENT, ENTREPRENEURSHIP AND INNOVATION DEPARTMENT

Madam Cama Marg, Hutatma Rajguru Chowk,
Mantralaya, Mumbai 400 032, dated the 23rd November 2022.

NOTIFICATION

CONSTITUTION OF INDIA.

No. VEA-2016/CR.405/16/VE-4.— In exercise of the powers conferred by the proviso to article 309 of the Constitution of India and in supersession of all the existing rules, orders or instruments issued in this behalf, the Governor of Maharashtra is hereby pleased to make the following rules regulating recruitment to the posts of Office Superintendent, Head Clerk, Senior Clerk in the Government Institute or Office, Group-C, in the Maharashtra Education Service, in the Directorate of Vocational Education and Training under the administrative control of the Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department of the Government of Maharashtra, namely :—

1. These rules may be called the Office Superintendent, Head Clerk, Senior Clerk in the Government Institute or Office, Group-C, in the Maharashtra Education Service, in the Directorate of Vocational Education and Training (Recruitment) Rules, 2022.

2. In these rules, unless the context requires otherwise,—

(a) “Appointing Authority” means the Director, Directorate of Vocational Education and Training, Mumbai, in respect of Group-C posts in the office of Directorate: Director, Maharashtra State Board of Skill, Vocational Education and Training, in respect of Group-C posts in the office of Board and the Joint Director, Vocational Education and Training of the concerned region in respect of Group-C posts in that region who shall be competent to appoint the candidate to the concerned post in the Government service ;

(b) “Degree” means a Degree of any faculty of a statutory University or any other essential qualification declared by the Government as equivalent thereto ;

(c) “Directorate” means the Directorate of Vocational Education and Training, Maharashtra State, Mumbai ;

(d) “Eligibility for promotion” means the eligibility for promotion in accordance with the terms and conditions specified for promotion in rules, resolutions or orders issued by the General Administration Department of the Government, from time to time ;

(e) “Government” means the Government of Maharashtra ;

(f) “Selection Committee” means a Selection Committee constituted, from time to time, by the Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department of the Government for the purpose of selection of candidates for direct recruitment to the posts mentioned in these rules.

3. Appointment to the post of Office Superintendent in the Directorate shall be made by promotion of a suitable person having eligibility for promotion and having not less than three years regular service on the post of Head Clerk on the basis of seniority, as per the seniority list of persons holding the said post.

4. Appointment to the post of Head Clerk, in the Directorate shall be made by promotion of a suitable person having eligibility for promotion and having not less than three years regular service on the post of Senior Clerk, on the basis of seniority, from amongst the persons holding the said post.

5. Appointment to the post of Senior Clerk in the Directorate shall be made either,---

(a) by promotion of a suitable person having eligibility for promotion and having not less than three years regular service on the post of Clerk-cum-Typist, on the basis of seniority, from amongst the persons holding the said post and has completed the departmental training and passed the departmental examination or has been exempted from passing the departmental examination before getting promoted to the said post ;

(b) by nomination from amongst the candidates recommended by the Selection Committee on the basis of result of Competitive Examination conducted therefor, who fulfils the following criteria, namely :—

(i) *Age limit.*—

(A) Lower Age Limit.— Nineteen years completed as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(B) Upper Age Limit.— Thirty-eight years of age completed for the persons not belonging to reserved categories and forty three years completed for the persons belonging to reserved categories as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(ii) *Minimum Educational Qualification.*—

(A) passed Bachelor's Degree in any faculty of Arts or Commerce or Science or Law from a recognised institution approved by the statutory University or any other equivalent qualification declared by the Government in this behalf; and

(B) possess the Government Commercial Certificate or Computer Typing Certificate with a speed of not less than 30 words per minute in Marathi Typewriting and 40 words per minute in English Typewriting.

and

(iii) *Experience.*— Possess a practical experience for minimum period of three years in administration or accounting work in any industry or in an industrial enterprise or commercial institutes or Local Authority or Corporation or Board established by the Government, after acquiring the minimum educational qualification mentioned in sub-clause (ii) :

Provided that the preference shall be given to the candidates having adequate knowledge of administration of vocational education and Training or technical education institutions :

Provided that, the upper age limit may be relaxed upto five years in case of candidates having exceptional qualification or experience or both by the Government on the recommendation of the Directorate.

6. Appointment to the post mentioned in rule 5 shall be made by promotion and nomination, in the ratio of 75:25, respectively.

7. A person appointed to the post mentioned in rule 5 by nomination shall be required to complete the Departmental Training and pass the prescribed Departmental Examination.

8. Notwithstanding anything contained in these rules, if the Selection Committee is of the opinion that sufficient number of candidates possessing requisite minimum educational qualification or experience or both are not available to fill up the vacancies reserved for the persons belonging to reserved categories, then the Selection Committee may relax the educational qualification or experience or both and select the suitable candidate belonging to reserved categories.

9. Notwithstanding anything contained in these rules, the opinion of the Government, that the exigencies of services so requires, the Government may for reasons to be recorded in writing and after ascertaining that no qualified person is available for being appointed by promotion wherever necessary, make appointment to the post mentioned in rule 5 by nomination in relaxation of the ratio prescribed in rule 6 in consultation with the Selection Committee.

10. A person appointed to the post mentioned in rule 5 by nomination shall be on probation for a period of one years. Probation period may be extended up to a maximum of one year. A person shall be required to complete the probation period successfully. If a person does not complete the probation period successfully within the stipulated period or is not found suitable for the post, then a person shall be liable to be terminated from the service.

11. (1) A person to be appointed to the post mentioned in rule 3, 4 or 5 by promotion shall pass the Marathi and Hindi languages examinations as per the rules made in that behalf by the Government, from time to time, unless he has already passed or has been exempted from passing those examinations before getting promoted to the said post.

(2) A person appointed to the post mentioned in rule 5 by nomination shall pass the Marathi and Hindi languages examinations as per the rules made in that behalf by the Government, from time to time, within the prescribed time limit after appointment, unless he has already passed or has been exempted from passing those examinations. He shall not be eligible for annual increment or promotion to the next promotional post until he passes those examinations.

12. (1) A person to be appointed to the post mentioned in rule 3, 4 or 5 by promotion shall possess a certificate of Computer Operations prescribed by rules or orders issued in that behalf by the Government, from time to time, unless he has been exempted therefrom before getting promoted to the said post.

(2) A person appointed to the post mentioned in rule 5 by nomination shall possess a Certificate of Computer Operations prescribed by the Government, from time to time, within the prescribed time limit after appointment, unless he has been exempted from possessing such Certificate of Computer Operations, otherwise he shall not be eligible for annual increment or promotion to the next promotional post until he possess the same.

13. (1) A person recommended for appointment by nomination to the post mentioned in rule 5 shall submit a declaration of Small Family as per the provisions of the Maharashtra Civil Services (Small Family Declaration) Rules, 2005 or any other rules, orders or any instruments issued in this behalf by the Government, from time to time.

(2) A person having more than two children on the date of submission of Declaration of Small Family shall be disqualified for the appointment in Government Service.

(3) After appointment of a person in the Government service, if it is proved that he has more than two children at the time of appointment or thereafter, then he shall be disqualified for continuing on the said post in Government service.

14. A person appointed to the post mentioned in rule 3, 4 or 5 shall be liable for transfer within the jurisdiction of the Appointing Authority.

15. The terms and conditions specified by the Government, subsequent to the appointment of any Government Servant in any rules, orders or resolutions issued by the Government, from time to time, shall also be applicable to the Government Servant.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

MANISHA VERMA,
Principal Secretary to Government.